

D66-leider Sigrid Kaag sprak op 27 februari het D66 Congres toe. Zij pleitte voor een verbreding van de corona-aanpak voor de aanpak van de stille crises. Bovendien riep ze D66'ers alles op alles te zetten in de laatste weken van de campagne.

Partijgenoten, het is bijna zover: Nog 16 dagen tot de verkiezingen. Wij gaan naar de kiezer met een agenda van vooruitgang die ons sterker uit de crisis brengt.

Grootse investeringen in het onderwijs. Nederland klimaatkoploper in de wereld. Meer dan een miljoen nieuwe woningen. Een versterking van de rechtsstaat. En een nieuw verbond van vertrouwen tussen overheid en burger.

Maar we kunnen het niet alleen hebben over de wereld ná corona. We zullen ons eerst en vooral moeten verhouden tot de wereld mét corona. De keuzes die we nu maken zijn ook cruciaal voor het herstel. En daarom onderdeel van deze campagne.

Stille crises zijn bedreiging voor de virusaanpak

Vandaag leven wij een jaar met corona. Zeker 15 duizend Nederlanders zijn overleden. Sinds de oorlog overleden er binnen het tijdsbestek van één jaar niet zo veel mensen, als in het jaar 2020. Die ernst heeft de politiek gedwongen tot ingrijpende maatregelen. Terecht.

Maar in de schaduw van die maatregelen groeit nu een stille crisis. Ik denk aan de economie, die vorig jaar kromp met bijna 4 procent. De situatie voor ondernemers wordt onhoudbaar. Als de steun van de overheid afloopt is een faillissementsgolf niet ondenkbaar. De belastingschuld van bedrijven is inmiddels opgelopen tot meer dan dertien miljard euro. Mensen met een café, restaurant of winkel teren in op hun reserves.

En ik denk aan de samenleving. Aan de mens. Aan het leed en het levende verlies dat moeilijker te kwantificeren is. Het wegvallen van spontaniteit, van alledaags sociaal contact, van bewegingsvrijheid, van banen, beroepen en toekomstbeelden. De toegenomen eenzaamheid onder ouderen en jongeren. Het isolement dat blijvende psychische schade aanricht. De dramatische toename van depressies, huiselijk geweld en eetstoornissen. De vertraging die leerlingen, scholieren en studenten oplopen ten opzichte van oudere generaties.

We kunnen die problemen niet op z'n beloop laten. Dat is een bedreiging voor het succes van de virusaanpak.

Een redelijk alternatief

Mark Rutte en Hugo de Jonge hebben voortreffelijk werk geleverd in de eerste fase, daarbij ondersteund door de kennis en de kunde van de virologen en andere experts. We zullen moeten blijven varen op hun expertise om de pandemie onder controle te krijgen.

Maar bij een nieuwe fase hoort een nieuwe blik. Een blik die meer in zich opneemt dan de R-waarde alleen. Daarmee zeg ik niet: gooi het slot maar van de deur. Die luxe hebben we niet.

Maar er is een middenweg tussen botte restrictie en roekeloze ontkenning. Er is een alternatief. Een redelijk alternatief.

Dat is een verbreding van de corona-aanpak die past bij de nieuwe fase waarin we zijn beland. Waarin we de diepe sociale, economische en psychische wonden met gelijke zorg behandelen als de medische problemen. Als corona nog jaren onder ons blijft, hebben mensen perspectief nodig. En vertrouwen dat hun lot in goede handen is bij de overheid. Bij ons.

Vaccins brengen vrijheid

Er is een discussie gaande in Europa. Of we de vrijheid kunnen omarmen die het vaccineren kan brengen, ook als dat tijdelijke maatschappelijke tweedeling met zich meebrengt.

Vaccins werken, dat weten we nu. Laten we dan ook de vrijheid omarmen die het vaccineren kan brengen. Voorwaarde is dat het vaccinatie-tempo op orde is. Het is nu al tijd om te besluiten, wat je kunt doen als dat zo ver is.

Er lijkt een taboe te liggen op het woord vaccinatie-bewijs. Maar toch is dat precies wat we nodig zullen hebben. Een moderne versie van het gele boekje. Uiteraard met de garantie van tijdelijkheid, privacy-voorwaarden en het liefst op Europees niveau. Dit is billijk en rechtvaardig.

Je kunt toch niet van gevaccineerde mensen verwachten dat ze wachten met leven totdat de laatste prik is gezet? Laten we als Nederland een voorbeeld nemen aan Israël, waar gevaccineerde mensen weer toegang krijgen tot het maatschappelijk leven. En geef degene die het vaccin nog niet heeft gehad dezelfde vrijheid met een negatieve test in de achterzak.

Wie een vaccin neemt doet iets voor een ander. Bescherm de ander. Net als het dragen van een mondkapje is het een vorm van solidariteit. Laten we dat nu als samenleving gaan belonen met de vrijheid om te genieten van de nabijheid van vrienden en familie. Natuurlijk met inachtneming van de basisregels tegen het coronavirus.

De anderhalve meter afstand, het handen wassen... Jullie kennen het rijtje inmiddels uit je

hoofd. We kunnen het leven veilig weer op gang brengen voor al die jongeren en volwassenen die nog niet aan de beurt zijn geweest. Met gratis snel-testen en zelftesten kunnen hogescholen, universiteiten, sportstadions, restaurants, cafés en winkels weer opengaan. Ik zie al het voor me: opa die net gevaccineerd is eindelijk weer uit eten met kleindochter met negatieve test.

Mijn voorstel is dat de Nederlandse overheid die test-capaciteit gratis ter beschikking stelt. Want die kosten zijn vele malen lager dan die van de lockdown. Duitsland heeft deze financiële keuze al gemaakt.

We kunnen niet doormodderen in de coronapolitiek

Als we op deze wijze leren leven mét corona, kunnen we ook gaan nadenken over de wereld ná corona. Daar is visie voor nodig, een vooruitziende blik, een wenkend perspectief. En de moed om keuzes te maken, ook al liggen die moeilijk in de samenleving.

We kunnen niet doormodderen in de coronapolitiek, waarin de politicus handelt als manager. Waarbij ideeën nauwelijks meer aan bod komen. Waarin de wat verdere toekomst niet meer op het netvlies staat. Die politieke bijziendheid kunnen we ons niet veroorloven.

Als de politiek jaar na jaar spanningsloze compromissen sluit, ontstaat er een kille brei die niemand meer herkent. Het is het recept voor een samenleving waar niemand zich meer gehoord of thuis voelt. Dat patroon wil ik doorbreken. Dat is waar deze verkiezingen ook over gaan. Want dat is ook de sleutel tot het herstel van de crisis.

De cynici van toen kregen ongelijk

Democraten, We hebben al veel kunnen doen. De cynici van toen zeiden dat het nooit zou lukken. En de cynici kregen ongelijk. Zonder de hulp van onze progressieve geestverwanten hebben wij een radicale omwenteling teweeggebracht in de Nederlandse klimaatpak. We hebben groots geïnvesteerd in leraren, leerlingen en scholen. We hebben ouderen de zekerheid gegeven van een goed pensioen, en werkenden de waardering van lagere belastingen en een hoger loon.

Een samenleving is pas echt vrij als iedereen dat is

Maar wij durven ook te zeggen dat het niet genoeg is. Dat onze ambitie verder reikt. Dat is voor ons ook de essentie van politiek. Er is geen eindstreep. Er bestaat geen finish. Het is nooit af.

Nieuwe kansen en problemen zullen zich blijven aandienen. Waar het om gaat is met welke overtuiging je de schaatsen onderbindt. Wij willen een samenleving waarin ieder mens de kans krijgt tot haar of zijn recht te komen. Waarin iedereen erbij hoort. Iedereen zich thuis voelt en de kans heeft gelukkig te zijn.

Natuurlijk is daar in de eerste plaats vrijheid voor nodig. Vrijheid om te zijn wie je bent, om al je talenten te kunnen ontplooien en om jouw eigen geluid te laten horen. Die vrijheid is

ons fundament en staat bij ons centraal. Maar minstens zo belangrijk is het besef dat vrijheid alleen niet genoeg is. Vrijheid komt met verantwoordelijkheid. Alleen wie zijn vrijheid deelt met anderen is echt vrij. Een samenleving is pas vrij als iedereen dat is.

Liberale VVD'ers en progressieve CDA'ers

Er valt op 15, 16 & 17 maart iets te kiezen. En wij weten: Meer van hetzelfde is niet genoeg. Meer van hetzelfde is niet genoeg voor ouders die willen dromen van een betere toekomst voor hun kind. Meer van hetzelfde is niet genoeg voor de jongste generatie die grote kansen ziet in de klimaatkentering. Meer van hetzelfde is niet genoeg voor ondernemers die willen dat Nederland aan het stuur gaat zitten in Europa. Mensen hebben zin in onze politiek. Ze weten ons te vinden. Dat is maar goed ook. Want we willen de grootste worden.

Daarom vraag ik jullie: praat met progressieve CDA'ers die de natuur willen beschermen, die respect en fatsoen terug willen zien in het bestuur – óók in de provincie, die verlangen naar iets van het internationale en het barmhartige van Angela Merkel, die rentmeesterschap willen toe-vertrouwen aan de enige serieuze klimaatpartij van Nederland.

Praat met liberale VVD'ers die wél vooruit willen met het land, die onze economie willen versterken met de groene banen van de toekomst, die durven te staan voor tolerantie en empathie, die onze positie in Europa willen hernemen.

Ieder uur telt

Partijgenoten, wij hebben de samenleving een groot goed te bieden. Laten we de komende dagen er alles aan doen, ervoor werken, ervoor vechten dat de kiezers weten wat we bieden. Wij zijn de enige progressieve partij die afgelopen jaren invloed heeft gehad en die ten volle heeft benut. Een stem op D66 heeft waarde gehad. Wij hebben het geluid van onze kiezers laten horen en omgezet in daden.

Wij zijn niet mokkend en onmachtig langs de kant blijven zitten. Wat heb je aan schone handen als er niets uit je handen komt? De kiezer kan op ons rekenen om altijd waar mogelijk mee te doen. Om altijd haar of zijn stem te laten horen. Om niet weg te lopen. Wij bieden helderheid. Idealisme met nuchterheid. Progressieve politiek met pragmatisme. Hart voor het hoogste, hoofd voor het haalbare. Groot dromen, maar dan de mouwen opstropen om ook groot te doen. Zo groot als maar enigszins gaat. Niet alleen maar preken hoe het beter kan en moet; de kar trekken, desnoods duwen, maar wel in de juiste richting.

Want wij weten waar we naar toe willen. Naar een samenleving die vrijer, gelijkjer en rechtvaardiger uit de crisis herstelt. Dat is wat er op het spel staat. Dat is wat wij samen kunnen bereiken. Ieder uur telt.

Ik ben jullie stem op het podium.
Jullie zijn mijn stem op straat.
Maak het waar!

(Gedownload van website D66 op 17-3-2021)